

Rinoplasti Sonuç Değerlendirme Anketinin Türkçe versiyonunun (ROE-T) Türk toplumu için normal değerleri

Normal values of the Turkish version of the Rhinoplasty Outcome Evaluation Questionnaire (ROE-T) for the Turkish population

Mustafa Çelik¹, Yakup Yegin²

¹İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

²Özel Muayenehane, Iskenderun, Hatay

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada, Rinoplasti Sonuç Değerlendirme Anketinin Türkçe versiyonunun (ROE-T) Türk toplumu için normal değerlerinin hesaplanması amaçlandı.

Hastalar ve Yöntemler: Bu kesitsel klinik çalışmaya, rinoplasti adayı 200 hasta (92 erkek, 108 kadın; ort. yaş: 28.1±5.4 yıl; dağılım, 18-52 yıl) rinoplasti grubuna dahil edildi ve rinoplasti ihtiyacı olmayan 200 birey (85 erkek, 115 kadın; ort. yaş: 26.7±6.2 yıl; dağılım, 18-50 yıl) ise kontrol grubuna dahil edildi. Tüm katılımcılar ROE-T anketini doldurdu. Anketinin duyarlılık, özgüllük ve eşik değeri hesaplandı.

Bulgular: Rinoplasti grubunda ortalama ROE-T skoru 4.90±2.28 iken, kontrol grubunda 15.28±2.16 idi. Anketin rinoplasti ihtiyacı olan ve olmayanların ayırımında eşik değeri, %96.0 duyarlılık ve %98.6 özgüllük ile 11 idi.

Sonuç: Türk toplumunda rinoplasti sonrası hasta memnuniyetinin değerlendirilmesinde ROE-T'nin etkili ve uygulaması kolay bir anket olduğu kanaatindeyiz.

Anahtar sözcükler: Hasta memnuniyeti, anketler, rinoplasti, duyarlılık.

ABSTRACT

Objectives: In this study, it was aimed to determine the normal values of the Turkish version of the Rhinoplasty Outcome Evaluation Questionnaire (ROE-T) for the Turkish population.

Patients and Methods: In this cross-sectional clinical study, 200 patients (92 males, 108 females; mean age: 28.1±5.4 years; range, 18 to 52 years) who were candidates for rhinoplasty were included in the rhinoplasty group, and 200 individuals (85 males, 115 females; mean age: 26.7±6.2 years; range, 18 to 50 years) who did not need rhinoplasty were included in the control group. The ROE-T questionnaire was filled by all participants. Sensitivity, specificity, and cut-off value of the questionnaire were calculated.

Results: The mean ROE-T score was 4.90±2.28 in the rhinoplasty group, while it was 15.28±2.16 in the control group. The cut-off value of the questionnaire was 11, with 96.0% sensitivity and 98.6% specificity.

Conclusion: We believe that the ROE-T is an effective and easy-to-use questionnaire in the evaluation of rhinoplasty-related patient satisfaction in the Turkish population.

Keywords: Patient satisfaction, questionnaires, rhinoplasty, sensitivity.

Rinoplasti, estetik ve fonksiyonel amaçlarla en sık uygulanan yüz plastik cerrahi uygulamalarındandır.^[1] Rinoplasti ile ilgili çok sayıda yayınlanmış çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalar, daha çok cerrahi teknikler, kullanılan cerrahi aletler,

cerrah deneyimi, komplikasyonların yönetimi ve revizyon rinoplasti nedenleri üzerine yoğunlaşmıştır.^[2-4]

Rinoplasti, cerrahi sonuçların hasta memnuniyeti ve yaşam kalitesi ile ölçülmesi son zamanlarda popüler hale gelmiştir.^[5,6] Rinoplasti ameliyatlarında, hastalardaki

Geliş tarihi: 02 Şubat 2023

Kabul tarihi: 11 Şubat 2023

Online yayın tarihi: February 20, 2023

İletişim adresi: Dr. Mustafa Çelik.

E-posta: dr.mcelik@yahoo.com

Atf:

Çelik M, Yegin Y. Rinoplasti Sonuç Değerlendirme Anketinin Türkçe versiyonunun (ROE-T) Türk toplumu için normal değerleri. KBB Uygulamaları 2023;11(1):1-5. doi: 10.5606/kbbu.2023.37268.

© 2023 İstanbul KBB-BBC Uzmanları Derneği Yayın Organı

ameliyat sonrası memnuniyet diğer yüz plastik cerrahi uygulamalarına kıyasla daha düşüktür.^[7,8] Hasta memnuniyetini birçok faktör etkilemektedir. Bunlar hastanın kültürel özellikleri, eğitim düzeyi, sosyal çevre ve rinoplasti ameliyatından beklentileridir.^[8,9] Bazen cerrah başarılı bir ameliyat yaptığını düşünse de, ameliyat beklentileri oldukça yüksek bir hastanın beklentilerini karşılayamayabilir (tam tersi de olabilir). Bu nedenle ameliyat öncesinde bu farklılıkları ortaya koymak gerekir. Ameliyat öncesi hastanın ameliyattan beklentilerinin irdelenmesi ve karşılanamayacak düzeydeki beklentilerin hastayla paylaşılması, cerrahlar için zorunludur.^[10] Özellikle, vücut dismorfik bozukluğu olan olgular, ameliyat öncesinde belirlenmelidir, çünkü bu olgularda ameliyattan kazanç sağlanamaz ve ameliyat sonrası memnuniyet bu olgular için yüz güldürücü değildir.^[11]

Rinoplasti sonuçlarının değerlendirilmesinde, hastaların memnuniyetinin değerlendirildiği bir anket kullanılması önerilmektedir.^[10,11] Bu bağlamda, yaşam kalitesi anketleri, hasta memnuniyeti ve cerrahinin başarısı gibi öznel sonuçların niceliksel değerlendirmesine olanak tanıyan çok uygun araçlardır. Short Form-36 gibi genel yaşam kalitesini değerlendiren anketler olmakla birlikte, cerrahiye özgü anket kullanılması, sonuçların daha doğru olarak değerlendirilmesine imkan sağlayacaktır. Kısa poliklinik süresinde hastanın motivasyonunu ve beklentilerini ayrıntılı olarak analiz etmek zor olabilir. Bu yüzden, kullanılacak anketler kısa sürede yapılabilecek şekilde tasarlanmalıdır. Bununla birlikte, kısa anketlerin, rinoplasti sonuçlarını değerlendirmede etkili ve değerli oldukları önceki çalışmalarda gösterilmiştir.^[2-5,12]

Bu felsefeden yola çıkarak, Alsarraf,^[10] rinoplasti sonuçlarının değerlendirilmesinde kullanılmak üzere altı sorudan oluşan kısa sürede hasta memnuniyetini değerlendirecek bir anket tasarlamıştır. Rinoplasti Outcomes Evaluation (ROE) anketi, klinik pratikte

yaygın kullanımı nedeniyle birçok toplum için geçerlik (validation) ve güvenilirlik (reliability) çalışmaları yapılmıştır. Çelik ve Altıntaş^[13] yaptıkları geçerlik ve kültürel adaptasyon çalışmasında, ROE'nin Türk toplumu için güvenilir ve geçerli bir anket olduğunu bildirmiştir. Validasyon çalışmalarından sonra anketin tanı koydurucu etkisini ve anket skorlarına göre rinoplasti adayının belirlenmesini sağlayan normal değerlerinin bulunmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu çalışmada, daha önce validasyonu sağlanan ve Türkçe versiyonu oluşturulan (ROE-T) anketinin Türk toplumu için normal değerlerinin bulunması amaçlandı.

HASTALAR VE YÖNTEMLER

Bu kesitsel klinik çalışma, özel bir kulak burun boğaz (KBB) hastalıkları kliniğinde gerçekleştirildi. Kulak burun boğaz polikliniğine başvuran ve rinoplasti olmak isteyen 200 hasta (92 erkek, 108 kadın; ort. yaş 28.1±5.4 yıl, dağılım 18-52 yıl) çalışmaya rinoplasti grubu olarak dahil edildi. Daha önceden rinoplasti geçiren, maksillofasiyal konjenital anomalisi olan, bilinen bir noropsikiyatrik hastalığı olan olgular çalışma dışı bırakıldı. Daha önceden rinoplasti ameliyatı geçirmeyen, rinoplasti olmak istemeyen, nazal deformitesi bulunmayan, sağlıklı 200 birey (85 erkek, 115 kadın; ort yaş 26.7±6.2 yıl, dağılım 18-50 yıl) çalışmaya kontrol grubu olarak dahil edildi.

Çalışmaya dahil edilen her iki gruptaki katılımcılara ROE-T anketi verildi. Katılımcıların ROE-T anketine verdikleri yanıtlar kayıt altına alındı. ROE-T anketinin Türk toplumu için rinoplasti adaylarının belirlenmesindeki duyarlılığı, özgüllüğü ve kestirim (cut off) değeri belirlendi.

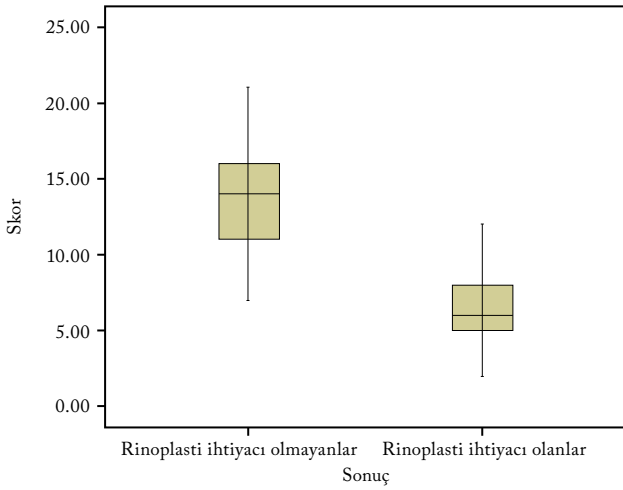
İstatistiksel analizde, IBM SPSS 22.0 versiyon (IBM Corp., Armonk, NY, USA) program kullanıldı. Normallik kontrolü için anket skorlarının tanımlayıcı analizi ve dağılım eğrisi oluşturuldu. Daha sonra gruplar

Tablo 1

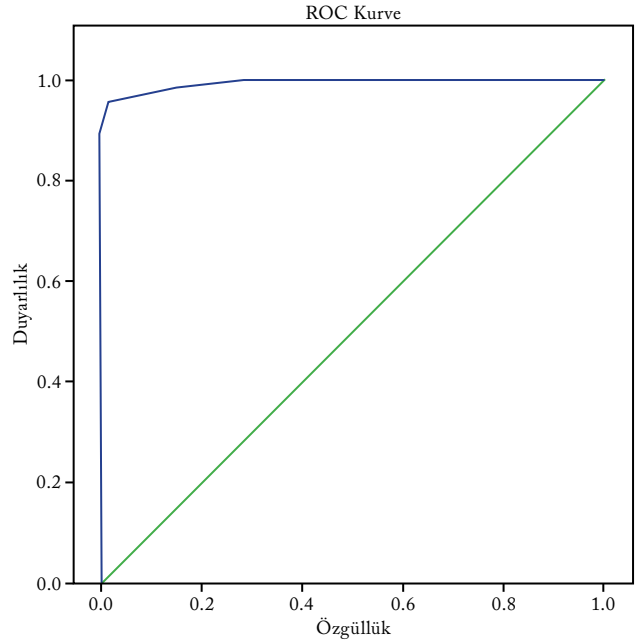
Grupların demografik özelliklerinin karşılaştırılması

	Rinoplasti grubu (n=200)				Kontrol grubu (n=200)				p
	n	%	Ort.±SS	Medyan	n	%	Ort.±SS	Medyan	
Yaş (yıl)			28.1±5.4	29.0			26.7±6.2	26.0	0.116*
Cinsiyet									0.212†
Kadın	108	54.0			115	57.5			
Erkek	92	46.0			85	42.5			
Ortalama ROE-T skoru			4.9±2.3	4.0			15.3±2.2	10.0	0.0001*

Ort.±SS: Ortalama ± standart sapma; * Mann-Whitney U test; † X² Ki-kare test.

Şekil 1. Grupların ortalama ROE skorlarının karşılaştırılması. ROE: Rinoplasti Outcomes Evaluation.

Şekil 2. ROE-T anketinin ROC analizi.

ROC: Receiver operating characteristic.

Tablo 2		
ROE-T anketinin skora göre duyarlılık ve özgüllük değerleri		
ROE-T skoru	Duyarlılık	Özgüllük
	Yüzde	Yüzde
5	100	37.1
6	100	64.3
7	100	71.4
8	99.2	77.1
9	98.4	85.7
10	97.6	88.6
11	96.0	98.6
12	89.5	100
13	83.9	100
14	71.8	100
15	61.3	100
16	46.8	100

ROE-T: Rinoplasti Sonuç Değerlendirme Anketinin Türkçe versiyonu.

arası skorların dağılımı Student t testi ile kontrol edildi. Verilen yanıtlara göre duyarlılık, özgüllük ve kestirim değerleri hesaplandı. Gruplar arasındaki yaş dağılımı Student-t testi ile ve cinsiyet dağılımı ise ki-kare testi ile analiz edildi. Tüm analizlerde istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ değeri kabul edildi.

BULGULAR

Grupların cinsiyet ve yaş dağılımı arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktu (tüm değerler için $p > 0.05$) (Tablo 1).

Kontrol ve rinoplasti grubunun ROE-T skorlarının dağılımı Şekil 1'de verilmiştir.

Rinoplasti grubunda ortalama ROE-T skoru 4.90 ± 2.28 iken, kontrol grubunda 15.28 ± 2.16 idi. ROE-T anketinin en iyi duyarlılık (%96.0) ve özgüllük (%98.6) gösterdiği skor 11 olarak bulundu. Anketin 5-14 skorları için duyarlılık ve özgüllük değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Anketin ROC (receiver operating characteristic) analizi Şekil 2'de verilmiştir.

TARTIŞMA

Rinoplasti, hastaların yaşam kalitesi üzerinde önemli bir etkiye sahip olan, tedavi veya araştırma amaçları için değerlendirilmenin doğru bir şekilde gerçekleştirilmesi gereken yaygın bir cerrahi işlemdir. Çok sayıda anket, rinoplasti olgularında yaşam kalitesini değerlendirmek için çeşitli çalışmalarda kullanılmıştır.^[8,9]

Hasta memnuniyetini değerlendiren anketlerin klinik pratikte uygulanabilir olması, cerrahların dikkat etmesi gereken konulardandır. Her anket farklı bir amaç için tasarlanmıştır. Rinoplasti için bu anketleri üç kategoriye ayırabiliriz; (i) fonksiyonel, (ii) estetik, (iii) hem fonksiyonel hem de estetik değerlendirme sağlayan anketler. Bu anket (ROE-T), hem fonksiyonel hem de estetik rinoplastide kullanılmak üzere tasarlanan kısa ve anlaşılır bir ankettir. Ameliyat

öncesi dönemde düzenlenen anketler cerrahî nazal görünümle ilgili olarak hastaların vücut görünümü ve yaşam kalitesi hakkındaki düşünceleri konusunda bilgilendirir. Ameliyat sonrası dönemde, estetik sonuçların değerlendirmesinde cerraha yardımcı olur, bazı minör düzeltmelerin gerekip gerekmediği kararında yol gösterici olabilir.^[14]

ROE anketinin, birçok dilde güvenilirlik ve uyum çalışmaları yapılmış ve rinoplasti adaylarının değerlendirilmesi için uygun bir anket olduğu gösterilmiştir.^[8,13] ROE-T anketinin Türk toplumu için uygun ve güvenilir bir anket olduğu önceki validasyon çalışmasıyla ortaya konmuştur. Çelik ve Altıntaş^[13] yaptıkları validasyon çalışmasında, ROE-T anketinin ortalama skorunu sağlıklı olgular için 15.8±5.5 bulurken, rinoplasti uygulanacak olgularda ameliyat öncesi 3.3±2.3 olarak bildirmiştir.

Rinoplasti adaylarının belirlenmesinde kullanılan anketlerin belirleyici olabilmesi için bir kestirim değerinin olması gereklidir. Kestirim değerleri, anketin kullanıldığı topluluklara özgüdür. Her toplum için farklı kestirim değerlerinin belirlenmesi önem arz etmektedir. Izu ve ark.^[1] ROE anketinin Brazilya toplumu için normal değerlerini araştırdığı çalışmada, ROE skorunu rinoplasti adaylarında 6.7 bulurken, kontrol grubunda 17.94 olarak bildirmiştir. Bu çalışmada, valide edilen anketin normal değerleri kontrol grubu için 15.28±2.16, rinoplasti adayları için 4.90±2.28 olarak saptandı. Izu ve ark.^[1] Brazilya toplumu için ROE kestirim değerini %95.16 duyarlılık ve %95 özgüllük ile 12 olarak bildirmiştir. Bu çalışmada, kestirim değeri %96 duyarlılık ve %98.6 özgüllük ile 11 bulundu.

Cerrahî sonrası skorlardaki değişim, rinoplasti başarısını değerlendirmek için kullanılabilir.^[1] Rinoplasti memnuniyet oranının, diğer yüz plastik cerrahî işlemlere kıyasla düşük olması, hastaların beklentilerinin karşılanamayacak düzeyde olması, ameliyat öncesi dönemde hasta seçiminin önemini ortaya koymaktadır. Hastaların ameliyat öncesi ve sonrası beklentilerinin değerlendirilmesi ve ameliyat sonrası dönemdeki sonuçların ameliyat öncesi döneme kıyasla değişimini değerlendirmek amacıyla ROE-T anketinin kullanımını öneriyoruz. Bu çalışmanın sonuçlarına göre, ameliyat öncesi dönemde skoru 11'in altında olan hastalardan ameliyat sonrası dönemde bu skorun üzerine çıkmış olması başarı olarak kabul edilebilir.

Sonuç olarak, 0 ile 24 puan arasında hesaplanan ROE-T anketinin Türk toplumu için en iyi kestirim değerini 11 olarak saptadık. ROE-T anketinin, Türk toplumunda rinoplasti sonrası hasta memnuniyetinin değerlendirilmesinde etkili ve uygulaması kolay bir anket olduğu kanaatindeyiz.

Etik Kurul Onayı: Çalışma, İstanbul Gelişim Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından onaylandı (tarih: 17.12.2021, no: 2021-39-09). Bu çalışma Helsinki Deklerasyonu Prensipleri'ne uygun olarak yapıldı.

Yayın için Hasta Onayı: Her katılımcıdan yazılı bilgilendirilmiş onam alındı.

Veri Paylaşım Beyanı: Bu çalışmanın bulgularını destekleyen veriler talep üzerine ilgili yazardan temin edilebilir.

Yazar Katkıları: Fikir/kavram, veri toplama ve/veya işleme, literatür taraması, makalenin yazılması, eleştirel inceleme, referanslar ve fonlar, malzemeler: M.Ç., Y.Y.; Tasarım, analiz ve/veya yorumlama: M.Ç.; Kontrol/denetim: Y.Y.

Çıkar çatışması beyanı: Yazarlar bu yazının hazırlanması ve yayınlanması aşamasında herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansman: Yazarlar bu yazının araştırma ve yazarlık sürecinde herhangi bir finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

KAYNAKLAR

1. Izu SC, Kosugi EM, Brandão KV, Lopes AS, Garcia LB, Suguri VM, et al. Normal values for the Rhinoplasty Outcome Evaluation (ROE) questionnaire. *Braz J Otorhinolaryngol* 2012;78:76-9. doi: 10.1590/s1808-86942012000400015.
2. Izu SC, Kosugi EM, Lopes AS, Brandão KV, Sousa LB, Suguri VM, et al. Validation of the Rhinoplasty Outcomes Evaluation (ROE) questionnaire adapted to Brazilian Portuguese. *Qual Life Res* 2014;23:953-8. doi: 10.1007/s11136-013-0539-x.
3. Rosa F, Lohuis PJFM, Almeida J, Santos M, Oliveira J, Sousa CAE, et al. The Portuguese version of "The Utrecht questionnaire for outcome assessment in aesthetic rhinoplasty": Validation and clinical application. *Braz J Otorhinolaryngol* 2019;85:170-5. doi: 10.1016/j.bjorl.2017.11.007.
4. Koybasi S, Bicer YO, Seyhan S, Kesgin S. Satisfaction in rhinoplasty: The possible impact of anxiety and functional outcome. *Eur Arch Otorhinolaryngol* 2018;275:729-33. doi: 10.1007/s00405-017-4860-9.
5. AlHarethy S, Al-Angari SS, Syouri F, Islam T, Jang YJ. Assessment of satisfaction based on age and gender in functional and aesthetic rhinoplasty. *Eur Arch Otorhinolaryngol* 2017;274:2809-12. doi: 10.1007/s00405-017-4566-z.
6. Freiberg A, Giguère D, Ross DC, Taylor JR, Bell T, Kerluke LD. Are patients satisfied with results from residents performing aesthetic surgery? *Plast Reconstr Surg* 1997;100:1824-31. doi: 10.1097/00006534-199712000-00029.
7. Sena Esteves S, Gonçalves Ferreira M, Carvalho Almeida J, Abrunhosa J, Almeida E Sousa C. Evaluation of aesthetic and functional outcomes in rhinoplasty surgery: A prospective study. *Braz J Otorhinolaryngol* 2017;83:552-7. doi: 10.1016/j.bjorl.2016.06.010.

8. Bulut OC, Plinkert PK, Wallner F, Baumann I. Quality of life in functional rhinoplasty: Rhinoplasty outcomes evaluation German version (ROE-D). *Eur Arch Otorhinolaryngol* 2016;273:2569-73. doi: 10.1007/s00405-016-3920-x.
9. Barone M, Cogliandro A, Di Stefano N, Tambone V, Persichetti P. A systematic review of patient-reported outcome measures after rhinoplasty. *Eur Arch Otorhinolaryngol* 2017;274:1807-11. doi: 10.1007/s00405-016-4359-9.
10. Alsarraf R. Outcomes research in facial plastic surgery: A review and new directions. *Aesthetic Plast Surg* 2000;24:192-7. doi: 10.1007/s002660010031.
11. Ziglinas P, Menger DJ, Georgalas C. The body dysmorphic disorder patient: To perform rhinoplasty or not? *Eur Arch Otorhinolaryngol* 2014;271:2355-8. doi: 10.1007/s00405-013-2792-6.
12. Gandomi B, Bayat A, Kazemei T. Outcomes of septoplasty in young adults: The Nasal Obstruction Septoplasty Effectiveness study. *Am J Otolaryngol* 2010;31:189-92. doi: 10.1016/j.amjoto.2009.02.023.
13. Çelik M, Altıntaş A. The Turkish version of the rhinoplasty outcomes evaluation questionnaire: Validation and clinical application. *Balkan Med J* 2019;36:129-33. doi: 10.4274/balkanmedj.galenos.2018.2018.1129.
14. Lohuis PJFM, Hakim S, Duivesteijn W, Knobbe A, Tasman AJ. Benefits of a short, practical questionnaire to measure subjective perception of nasal appearance after aesthetic rhinoplasty. *Plast Reconstr Surg* 2013;132:913e-23e. doi: 10.1097/01.prs.0000434403.83692.95.